

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

Evidenčné číslo: 103004/B/2017/36086129772362756

Analýza legislatívnych aspektov vývoja a predaja softvéru

Bakalárska práca

2017

Viktor Matovič

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

**Analýza legislatívnych aspektov vývoja a predaja
softvéru**

Bakalárska práca

Študijný program: Hospodárska informatika

Študijný odbor: Hospodárska informatika

Školiace pracovisko: Katedra aplikovanej informatiky, FHI

Vedúci záverečnej práce: Ing. Anna Ondrejková, PhD.

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Meno, priezvisko a tituly autora práce: Viktor Matovič

Študijný program: Hospodárska informatika

Študijný odbor: Hospodárska informatika

Typ záverečnej práce: Bakalárska práca

Jazyk použitý pri spracovaní práce: Slovenský jazyk

Úplný názov práce: Analýza legislatívnych aspektov vývoja a predaja softvéru

Anotácia práce:

pri vývoji, tvorbe a predaji softvéru je potrebné poznať a rešpektovať špecifické legislatívne aspekty, a to aj z hľadiska prijatia nového Autorského zákona v SR – Zákona č. 185/2015 z 1. júla 2015, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2016. Predmetom záverečnej práce je analýza legislatívnych aspektov vývoja a predaja softvéru subjektami na území Slovenskej republiky, komparácia právneho stavu v SR s právnym stavom európskeho kontinentálneho systému práva a poukázanie a prezentácia príkladov rozhodnutí európskych súdnych inštitúcií v danej problematike. Ide tiež o zmapovanie prípadných nejasností v chápaní autorského zákona a snahu napomôcť pri vyvarovaní sa bežných chýb pri aplikácii a analýze noriem pri zabezpečení ochrany duševného vlastníctva pri priebehu vývoja a predaja softvéru na trhu. Záverečná práca sa zaoberá tak autorskoprávnymi ako aj trestnoprávnymi dôsledkami ochrany softvéru proti softvérovému pirátstvu, zmluvnými vzťahmi ako sú licenčné zmluvy a možnosťami kontroly naplnenia predmetov zmlúv až po možnosti ochrany obchodného tajomstva a dôverných informácií.

Meno, priezvisko a tituly vedúceho práce: Ing. Anna Ondrejková, PhD.

Názov školiaceho pracoviska: Katedra aplikovanej informatiky, FHI

Meno, priezvisko a tituly vedúceho školiaceho pracoviska: Ing. Mgr. Peter Schmidt, PhD.

Dátum zadania: 30.03.2016

Dátum schválenia zadania: 08/04/16

Meno, priezvisko a tituly schvalovateľa zadania: doc. Ing. Gabriela Kristová, PhD.

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

(podpis študenta)

ABSTRAKT

MATOVIČ, Viktor: *Analýza legislatívnych aspektov vývoja a predaja softvéru*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra aplikovanej informatiky. – Ing. Anna Ondrejková, PhD. – Bratislava: FHI, 2017, počet strán (43 s.)

Cieľom záverečnej bakalárskej práce je analýza legislatívnych aspektov vývoja a predaja softvéru subjektami na území Slovenskej republiky, komparácia právneho stavu v SR s právnym stavom európskeho kontinentálneho systému práva, poukázanie na vybrané problémy a prezentácia príkladov rozhodnutí európskych súdnych inštitúcií v danej problematike. Ide tiež o zmapovanie prípadných nejasností v chápaní autorského zákona a snahu napomôcť vyvarovať sa bežných chýb zmluvných strán pri aplikácii a analýze noriem na zabezpečenie ochrany duševného vlastníctva.

Práca je rozdelená do 3 kapitol. Obsahuje 0 grafov 1 tabuľku a 0 príloh. Prvá kapitola je venovaná súčasnému stavu problematiky legislatívnych aspektov vývoja a predaja softvéru vo svete. Jej podkapitoly sa venujú legislatívnym aspektom vývoja a predaja softvéru na území Slovenskej republiky a v širšom medzinárodnom prostredí.

V ďalšej časti sa charakterizuje analýza legislatívnych aspektov vývoja a predaja softvéru na území Slovenskej republiky a komparatívne metódy použité pri komparácii právneho stavu v Slovenskej republike s právnym stavom Európskeho kontinentálneho systému práva.

Záverečná kapitola sa zaoberá analýzou a komparáciou používaných pracovnoprávných dokumentov a zmluvných vzťahov v prostredí IT firiem uplatňovaných pri vývoji a predaji softvéru na trhu. Taktiež sa dotýka možnosti ochrany citlivých informácií vo firmách a špecifickým právom vyčerpania autorského práva pri predaji softvéru.

Výsledkom riešenia danej problematiky je analýza legislatívnych aspektov vývoja a predaja softvéru s použitím analytických a komparatívnych metód, v rôznych právnych prostrediach so záujmom upozorniť na stále nedostatočné povedomie spoločnosti pri daných aspektoch.

Kľúčové slová: analýza, európsky kontinentálny systém, občianske hmotné právo, komparácia, softvér

ABSTRACT

MATOVÍČ, Viktor: Analysis of the legislative aspects of the development and sale of software. - University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Applied Informatics. - Ing. Anna Ondrejková, PhD. - Bratislava: FHI, 2017, pages (43 p.)

The aim of the final bachelor thesis is to analyze the legislative aspects of software development and sales by entities in the territory of the Slovak Republic, to compare the legal status in the Slovak Republic with the legal status of the European continental law system, to point to selected problems and to present examples of decisions of European judicial institutions in the given area. It is also about mapping possible ambiguities in understanding the Copyright Act and trying to avoid common misconduct between parties in applying and analyzing standards to ensure the protection of intellectual property.

The thesis is divided into 3 chapters. Contains 0 graphs, 1 table and 0 attachments. The first chapter is devoted to the current state of the issue of the legislative aspects of software development and sales in the world. Its subchapters deal with the legislative aspect of software development and sales on the territory of the Slovak Republic and in its wider international legal environment.

The next part describes the analysis of legislative aspects of development and sales of software on the territory of the Slovak Republic and comparative methods used to compare the legal status in the Slovak Republic with the legal status of the European Continental Law System.

The final chapter deals with the analysis and comparison of used labor law documents and contractual relationships in the environment of IT companies involved in the development and sale of software on the market. It also concerns the possibility of protecting sensitive information in companies and the specific right of exhaustion of copyright in the sale of software.

The solution to this issue is to analyze the legislative aspects of software development and sales using analytical and comparative methods, in different legal environments, with an interest in highlighting the still inadequate awareness of the society on these aspects.

Keywords: Analysis, European Continental System, Civil Substantive Law, Comparison, Software

O B S A H

Úvod.....	9
1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	10
1.1 Charakteristika právnej úpravy ochrany počítačových programov platnej na území Slovenskej republiky	11
1.2 Verejnoprávna, občianskoprávna a trestnoprávna ochrana výsledkov duševnej činnosti autorov	18
1.3 Medzinárodné aspekty práva duševného vlastníctva na území Európskej únie.....	22
2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania.....	29
3. Výsledky práce a diskusia	31
3.1. Analýza špecifickej úpravy pracovnoprávných dokumentov v IT firmách	31
3.2. Komparácia zmluvných vzťahov uplatňovaných pri vývoji a predaji softvéru	34
3.3. Ochrana citlivých informácií firiem ako predmet autorskoprávnej ochrany	39
3.4. Softvér a vyčerpanie autorských práv pri jeho predaji.....	41
Záver	43
Zoznam bibliografických odkazov	44

Úvod

Predkladanú prácu potvrdzuje aktuálne riešená a diskutovaná problematika vo veľmi dynamickom vývoji o ktorej má verejnosť ešte stále všeobecne nízke povedomie aj napriek masovému využívaniu informačno-komunikačných prostriedkov. Exkurziou do tejto časti občianskeho-hmotného práva a zároveň ilustráciou na konkrétnych príkladoch jeho zavádzania, je mojou snahou komparácia a analýza právneho stavu v Slovenskej republike s právnym stavom širšieho európskeho kontinentálneho systému práva.

Cieľom záverečnej bakalárskej práce je analýza legislatívnych aspektov vývoja a predaja softvéru subjektami na území Slovenskej republiky, komparácia právneho stavu v SR s právnym stavom európskeho kontinentálneho systému práva, poukázanie na vybrané problémy a prezentácia príkladov rozhodnutí európskych súdnych inštitúcií v danej problematike. Ide tiež o zmapovanie prípadných nejasností v chápaní autorského zákona a snahu napomôcť vyvarovať sa bežných chýb zmluvných strán pri aplikácii a analýze noriem na zabezpečenie ochrany duševného vlastníctva pri priebehu vývoja a predaja softvéru na trhu.

V druhej časti práce sa charakterizuje analýza legislatívnych aspektov vývoja a predaja softvéru na území Slovenskej republiky a komparatívne metódy použité pri komparácii právneho stavu v Slovenskej republike s právnym stavom Európskeho kontinentálneho systému práva.

Záverečná kapitola sa zaoberá analýzou a komparáciou používaných pracovnoprávných dokumentov a zmluvných vzťahov v prostredí IT firiem uplatňovaných pri vývoji a predaji softvéru na trhu. Taktiež sa dotýka možnosti ochrany citlivých informácií vo firmách a špecifickým právom vyčerpania autorského práva pri predaji softvéru.

1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Historickým vývojom práva duševného vlastníctva chronologickým pokrokom od vzniku Štatútu kráľovnej Anny pochádzajúceho už z roku 1709 ktorý právna teória pokladá za vôbec prvý pokus o vytvorenie autorského zákona, by sme sa historickým exkurzom dostali k významnému milníku histórie autorskoprávnej ochrany (hlavne najprv pri neexistencii IKT technológií) a to k objaveniu vynálezu kníhtlače Johannom Gutenbergom. Istý spôsob nenapĺňania dnešnej podoby ustanovení ochrany autorským zákonom v svojej analógii poskytuje už história Rakúsko-Uhorska najmä v spojení s takmer 30 ročným panovaním Mateja Korvína. Táto analógia nám poskytuje historické pramene a zároveň právnu prax v svojej historickej podobe, kedy sa samotný Matej Korvín snažil vynález kníhtlače napodobniť v domácich podmienkach vlastnou vynaliezavosťou a úpravami. Dnes je známe a to najmä v odborných kruhoch, že nenapĺňanie určitých paragrafov dnešného moderného autorského zákona je badať v činnosti práve Korvína, na základe ktorého rozhodnutí sa pre vlastné potreby rozširovania vlastnej knižnice *Corvina*, začalo v obrovskom rozsahu prepisovanie prác, kníh a rôznych kníhtlačí.

Pri pohľade do minulosti a v jej analógii zameranej na predchádzajúci vývin právnych predpisov sa za veľmi významný krok k ochrane duševnej tvorby považuje právny predpis vydaný ešte vtedajšou rakúskou časťou uhorskej monarchie a to Zákon č. 197/1895 či Zákon čl. XVI/1884. Existencia týchto dvoch právnych noriem vytvárala nemalé problémy ale aj pokusy o zjednotenie právnych predpisov do ucelenej podoby. Keďže história slovenského národa a súčasnej slovenskej právnej ochrany duševnej tvorby sa spája najmä so štátnym zriadením Československej republiky, právne základy v podobe právneho dohovoru položil skutok pristúpenia k Bernskému dohovoru 22. februára 1921 s ktorým sa spájali nemalé problémy suverenity štátov, ktoré ju podpísali. Socialistický režim sa podľa Švidroňa (et al. 2009) počas štyridsiatich rokov pôsobenia na území dnešnej Slovenskej republiky nemalou mierou podpísal pod potlačovaním práva duševného vlastníctva. Bolo to obdobie počas ktorého boli takéto práva viac na obtiaž, než pre potreby praxe a pre zlepšenie hospodársko-spoločenského prostredia a trhu, kde právne subjekty tvoria hodnoty na tomto trhu.

1.1 Charakteristika právnej úpravy ochrany počítačových programov platnej na území Slovenskej republiky

Dôležitým aspektom pre riešenie ustanovení autorského zákona je pochopenie podstaty klasifikácie a vymedzenie výrazu *autorské dielo* autorským zákonom, ktoré je upravené a charakterizované v §3 autorského zákona v jeho prvej hlave. Dané ustanovenie nám taktiež umožní pochopiť predmet úpravy práv vyplývajúcich z autorského zákona. Po opomenutí v tejto chvíli nepodstatných definícií iných predmetov úpravy ochrany týmto zákonom a v záujme naplnenia cieľa tejto záverečnej práce, vyberám najmä §3, odsek 1 a 2 zákona (Zákon č. 185/2015 Z.z. Autorský zákon 2015) podľa ktorých:

podľa odseku 1:

“Predmetom autorského práva je dielo z oblasti literatúry, umenia alebo vedy, ktoré je jedinečným výsledkom tvorivej duševnej činnosti autora vnímateľným zmyslami, bez ohľadu na jeho podobu, obsah, kvalitu, účel, formu jeho vyjadrenia alebo mieru jeho dokončenia.”

podľa odseku 2:

“Dielom je literárne dielo, slovesné dielo, divadelné dielo, hudobné dielo, audiovizuálne dielo, dielo výtvarného umenia, architektonické dielo, dielo úžitkového umenia, kartografické dielo alebo iný druh umeleckého diela alebo vedeckého diela, ak spĺňa podmienky podľa odseku 1”.

Aktuálne pôsobiacim právnym predpisom sa považuje novo vydaný Autorský zákon č. 185/2015 z 1. júla 2015 s účinnosťou od 1. januára 2016, podpísaný prezidentom Slovenskej republiky 24. júla 2015. Jeho vnútorná štruktúra je klasifikovaná a roztriedená do 6 viac či menej samostatných častí avšak časti jeho vnútornej štruktúry tohto novo prijatého autorského zákona aj podľa Lázikovej (2012) nekorešpondujú so zavedenou štruktúrou uvádzania právnej problematiky v právnej praxi. Táto právna prax sa chronologicky vyvíjala pri tvorení právnych predpisov, ktorá túto problematiku ochrany práv subjektov autorského zákona uvádza do troch samostatných odsekov a to tak ako uvádza (Láziková 2012):

- odseku ochrany predmetu práv podľa autorského zákona, ktorý ustanovuje podrobnosti ochrany a využitie svojich osobnostných a majetkových práv autora aké mu prináležia ustanoveniami tohto zákona, smerom k vytvorenému literárnemu, alebo inému odbornému dielu (najmä počítačovému programu),
- odseku podobnému ochrane podľa ustanovení autorského zákona, ktorý charakterizuje, upravuje a skúma práva, nároky a povinnosti výkonných umelcov pri uskutočňovaní predmetu svojej vlastnej duševnej činnosti,
- odseku ochrany podľa práva duševného vlastníctva pod štatútom právnej litery autorského zákona, ktorá rieši problematiku tvorby audiovizuálneho fondu, pričom pri tejto tvorbe sú primerane potlačené osobnostné práva k vytváranej audiovizuálnej tvorbe napríklad pre potreby vysielania a retransmisie v televíznom, či rádiovom vysielaní.

Tento autorský zákon stavia na pojmoch autorskoprávneho vzťahu a jeho subjektoch, predmetoch a obsahu. Pri charakterizovaní a definícií pojmu „*subjektu autorskoprávneho vzťahu*” je nemožné opomenúť členenie subjektu ochrany práv duševného vlastníctva, ktoré členíme podľa toho, či subjekt právneho vzťahu je odvodený alebo pôvodný. Za pôvodný subjekt sa na vnútorné účely potrieb ochrany podľa autorského zákona využíva definícia tohto pojmu, ktorá chápe pôvodný subjekt ako fyzickú osobu alebo združenie viacerých fyzických osôb. Im patria dva druhy diferencovane pôsobiacich práv nositeľov týchto práv a to osobnostné a majetkové práva, nutne výhradnou formou. Tak ako aj v právnom poriadku ostatných národných celkov, tak aj v súčasnej platnej právnej úprave v Slovenskej republike existuje právny inštitút formou vyvrátiteľnej domnienky práva autorstva. Táto domnienka označuje za pôvodného autora vytvoreného diela (napr. počítačového programu) ten subjekt, ktorého meno (prípadne iné označenie) je uvedené v súčasnosti diela zvyčajným a obvyklým spôsobom aký sa v praxi vytvárania takéhoto diela využíva. Ostatným subjektom je tak plne jasná a to podľa Lázikovej (2012) bez dodatočného preukazovania, pôvodnosť diela prislúchajúceho konkrétnemu autorovi (čím sa predpokladá zdržanie sa konania poškodzujúceho jeho práva).

Pre jasnejšie pochopenie autorstva k dielu upravuje túto problematiku druhá hlava Autorského zákona č. 185/2015 Z.z. v §13 (Zákon č. 185/2015 Z.z. 2015) a to takto:

(1)“*Autor je fyzická osoba, ktorá dielo vytvorila*”

(2)“Fyzická osoba, ktorej meno, priezvisko alebo meno a priezvisko (ďalej len “meno”) je uvedené na diele alebo vo vzťahu k dielu obvyklým spôsobom ako označenie autora, sa považuje za autora diela, ak nie je preukázaný opak. To platí aj vtedy, keď je dielo označené pseudonymom, ak nie sú nijaké pochybnosti o totožnosti autora.”

V súvislosti s používaním slovných spojení alebo samostatných slovných výrazov používaných v slovenskom jazyku, ako sú: “meno” a “priezvisko”, ich úprava je súčasťou obsahu a štruktúry zákona o mene a priezvisku platného na území Slovenskej republiky. Podľa neho je nutné každému narodenému dieťaťu stanoviť meno pri narodení a to buď prostredníctvom predošlej alebo následnej dohody rodičov dieťaťa s tým, že sa nepredpokladá jeho ďalšia zmena vo veľmi krátkom čase. Ak ku takejto predošlej alebo následnej dohode rodičov nedôjde pri narodení dieťaťa, určí ho miestne príslúchajúci súd trvalému bydlisku rodičov tohto dieťaťa.

Za odvodенý subjekt sa pre účely vymedzenia pojmov používaných autorským zákonom, považuje fyzická aj právnická osoba. Prídavné meno “odvodená” sa na účel vymedzenia právneho subjektu v právnych vzťahoch pridáva z dôvodov nadobudnutia takéhoto práva na využívanie diela v dôsledku právneho úkonu. Nadobudnutie takéhoto práva sa môže udiť aj v dôsledku rozhodnutia miestne príslušného súdu alebo taktiež využitím inštitútu, ktorý ponúka štatút zákona. Za takýto odvodенý subjekt právneho vzťahu považuje autorský zákon dediča práv a povinností vyplývajúcich z vlastníctva a tvorby diela vlastnej duševnej činnosti autora. Za odvodенý subjekt právneho vzťahu považuje zákon aj orgán kolektívnej správy práv k vytvorenému dielu alebo umelecké fondy, ktoré tiež upravuje autorský zákon. V súvislosti s dedením práv a povinností po autorovi diela hovorí samotný autorský zákon (Zákon č. 185/2015 Z.z. Autorský zákon 2015) v §20 v odseku 3 toto:

“Majetkové práva sú predmetom dedičstva. Ak spoluautor nemá dedičov alebo dedičia odmietnu dedičstvo prijať, jeho majetkové práva prechádzajú na ostatných spoluautorov.”

Organizáciu kolektívnej správy upravuje piata časť autorského zákona a v záujme presného a výstižného vymedzenia uvádzam konkrétne paragrafy týkajúce sa tohto subjektu právneho vzťahu, podľa súčasnej platnej právnej úpravy. Za kolektívnu správu práv sa považuje na účely tohto zákona (Autorského zákona č. 185/2015 Z.z. 2015) podľa §143 odseku 1:

“kolektívnu správu práv je správa výkonu majetkových práv nositeľa práv podľa tohto zákona prostredníctvom organizácie kolektívnej správy”

kde sa organizáciou kolektívnej správy rozumie podľa §144 odseku 1, písmen a) b) c) v záujme definície jej činností a charakteristiky podstaty tejto organizácie:

“Právnická osoba oprávnená na základe zákona alebo dohôd s nositeľmi práv spravovať majetkové práva v mene viacerých nositeľov práv a v záujme spoločného prospechu týchto nositeľov práv ako jediný alebo hlavný účel svojej činnosti, je organizáciou kolektívnej správy, ak:

- a) jej riadenie a kontrola sa uskutočňuje s účasťou nositeľov práv*
- b) kolektívnu správu práv vykonáva bez účelu dosahovania zisku a*
- c) má sídlo na území Slovenskej republiky a bolo jej ministerstvom udelené oprávnenie na výkon kolektívnej správy práv (ďalej len oprávnenie)”*.

Na základe už vopred využívaného výrazu “dielo”, je treba vedieť odlišovať v záujme správnej aplikácie právnych noriem v prostredí IT firiem, čo je a čo nie je dielo. Správne chápanie takéhoto pojmu napomôže podstatnou mierou k správnosti používania ustanovení autorského zákona a tým sa vyhnúť nedorozumeniam, právnym sporom, prípadne škodám. Dielo tak charakterizujeme a vymedzujeme pozitívne, čo v právnej terminológii na účely autorskoprávnej ochrany rozumieme pod tromi podstatnými a neopominuteľnými znakmi diela (teda napr. aj počítačového programu), tiež podľa Lázikovej (2012) takto:

- prvým znakom diela autorskoprávnej ochrany je, že musí obsahovať vytvorené dielo a dielo je napĺňané zhodou charakteristiky diela s §3 prvej hlavy autorského zákona,
- druhým podstatným znakom a charakteristikou je predošlá vlastná duševná činnosť autora diela (napr. programátora) ktorá viedla alebo vedie k vytvorenému alebo k budúcemu vytvoreniu diela spadajúceho pod autorskoprávnu ochranu podľa tohto zákona,

- tretím prvkom je schopnosť vnímateľnosti diela vytvoreného vlastnou duševnou činnosťou jeho autora, ktoré je samostatne vnímateľné ľudskými zmyslami.

Tento zákon za dielo vnímateľné zmyslami na základe jeho ustanovení v §3 odseku 1 považuje za dielo vnímateľné zmyslami dielo vnímateľné zrakom, hmatom alebo sluchom. Je veľmi dôležité spomenúť charakteristiku podstaty takéhoto diela, pretože autorský zákon v jeho novej podobe v žiadnom prípade neberie do úvahy obsah, kvalitu alebo iný podstatný kvalitatívny prvok takéhoto diela ktoré je vytvorené vlastnou duševnou činnosťou autora. V súvislosti s uvedením presnej definície pojmov používaných vo vnútornej štruktúre autorského zákona, autorský zákon stavia na pilieroch osobnostných a majetkových práv autora k vytvorenému dielu. Podstatným rozdielom medzi osobnostnými a majetkovými právami k dielu je fakt, že osobnostné práva prináležia pôvodnému autorovi vytvoreného diela a to aj po jeho vlastnej smrti. Osobnostné právo nie je predmetom obchodnej výmeny, teda sa nedá previesť na druhú osobu, či už odplatne alebo bezodplatne. Čo sa týka vývoja počítačového programu, sú to práve osobnostné práva ktoré rozhodujú o moci autora takýto počítačový program určitou formou zverejniť a poskytnúť na slobodné využitie verejnosti, aj odplatne.

V súvislosti s charakteristikou používanej platnej úpravy počítačového práva sú badateľné výrazné diferencie medzi právnym poriadkom upravujúcim právo duševného vlastníctva na území Európy a na území Spojených štátov amerických. Tieto diferencie sú tiež výsledkom rozporov a chronologického vývoja právnej úpravy v dvoch odlišných systémoch práva a historického vývoja tohto práva. Európsku právnu úpravu tak môžeme charakterizovať koncepciou myslenia, že zamestnávateľ autora diela (v tomto prípade firma vyvíjajúca softvér) môže a iba vykonáva autorské práva k vytváranému dielu zamestnancom.

Je dôležité podotknúť, že samotným pôvodným a jediným autorom vytvoreného diela (počítačového programu) je zamestnanec, ktorým je vždy fyzická osoba a na rozdiel od firmy vyvíjajúcej softvér, nikdy nie právnická osoba. Vzniká tak otázka modifikácie právnej úpravy v prospech zamestnávateľov, čím by sa zohľadnila právna prax a problémy vyplývajúce zo súčasnej platnej právnej úpravy, kde títo zamestnávatelia investujú objemné finančné prostriedky do vývoja počítačových programov. Investujú ich tiež do iných technických prostriedkov a nástrojov slúžiacich pre vývoj a aj tak nie sú nositeľmi osobnostných práv k vytvorenému dielu. Je to preto, že nositeľmi týchto práv sú v súčasnosti zamestnanci, bez ohľadu na vytváranie podmienok zamestnávateľom pre takýto vývoj. Tento problém a otázku rieši azda najznámejšia a najpoužívanejšia Smernica 2009/24/ES v

článku 2, odstavci 1, ktorá umožňuje členskej krajine Európskej únii definovať a uzákoniť v svojej právnej úprave ako nositeľa osobnostného práva k vytvorenému dielu aj právnickú osobu, čo by zohľadňovalo záujmy a potreby praxe súčasných moderných IT firiem. Mieru tejto transpozície práva si však každá členská krajina európskeho priestoru určuje sama. Majetkové práva tak ako uvádza Láziková (2013) slúžia v právnej praxi sčasti ako určité opozitum a doplnok k právam, ktoré nazývame osobnostné práva. Majetkové práva rozoznávame charakteristickými možnosťami prevodu týchto práv na inú osobu akou je pôvodný autor (teda fyzická osoba), napríklad odplatným spôsobom výmeny predmetu práv podľa právnej úpravy. Majetkové práva môžeme demonštrovať výpisom takýchto možností využitia svojich práv vlastníkom týchto práv a to práv podľa Maisnera (2013):

Tabuľka 1. Výhradné majetkové práva

<u>Výhradné majetkové práva autora podľa §19 Zákona č. 185/2015 AZ</u>	
podľa §19 odseku 1	používania vytvoreného diela s vlastným cieľom a vlastným spôsobom
podľa §19, odseku 4, písm. d)	vytvárania vlastných kópií takto vytvoreného diela, dočasných alebo trvalých
podľa §65 odseku 1, tiež §19 odseku 4 písm. e)	poskytovania dočasných práv k dielu formou prenájmu alebo poskytnutia licencie inej osobe, akou je vlastníkom majetkových práv k dielu

<p>podľa §65 odseku 1, podľa §8</p>	<p>d’alšieho spracovania formou prekladu diela, napr. počítačového programu do iného programovacieho jazyka pre účely zefektívnenia činnosti programu v závislosti od úrovne manipulácie s najnižšími hardvérovými prostriedkami počítača týmto jazykom</p>
<p>podľa §7</p>	<p>zahrnutím časti alebo celého diela do súborného diela podľa §7 prvej hlavy AZ (Švidroň et al. 2009, s.326).</p>

Naopak osobnostné práva môžeme demonštrovať nasledovným výpisom práv, ak hovoríme o právach výhradných, ktoré nie sú prevoditeľné. Ak nie sú prevoditeľné, je nemožné ich previesť na iné osoby. Tieto práva musia rešpektovať všetky ostatné subjekty práva v podobe zdržania sa zásahu do týchto práv nositeľa práv. Hovoríme o právach “*erga omnes*”, teda právach uplatňovaných voči všetkým. Autor diela má právo:

- uplatňovať právo na označenie vytvoreného diela samotným autorom na znak neodškriepiteľného vlastníctva diela,
- uplatňovať právo autora (teda seba) a vlastníka diela na jeho rozširovanie formou masovo-komunikačných prostriedkov verejnosti, napríklad pre účel prezentácie vlastnej činnosti alebo pre účel poskytovania služieb prostredníctvom vytvoreného diela, ak je na to určené a to odplatne,
- uplatňovať právo autora smerujúceho k nedotknuteľnosti všetkých ostatných subjektov práva k predmetu práva, ktorý sa ochraňuje právnou úpravou tak, ako píše Švidroň (et al. 2009, s. 323).

1.2. Verejnoprávna, občianskoprávna a trestnoprávna ochrana výsledkov duševnej činnosti autorov

Ústavnoprávnu ochranu výsledkov duševnej činnosti realizujú právne predpisy, ktoré nazývame zákonmi a vôbec na to, aby sme mohli hovoriť o ochrane diel ako výtvorov autora alebo autorov podľa zákona, potrebujeme určitým spôsobom základný právny predpis, ktorý toto právo ukladá. Takým právnym predpisom nazývame Ústavu Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorá okrem iných práv garantuje práva vyplývajúce z duševného vlastníctva. Pre potreby tejto práce môžeme extrahovať z už spomenutej ústavy článok 43 (Zákon č. 460/1992 Z.z. Ústava Slovenskej republiky 1992), ktorý hovorí čo už bolo spomenuté, že vytvorené dielo autora chráni zákon, kde zákonom sa okrem autorského zákona rozumie ďalej Občiansky zákonník, Obchodný zákonník, Trestný zákon, Trestný poriadok či zákon o priestupkoch. Občiansky zákonník ktorý je vybudovaný na systéme občianskych práv a slobôd v podmienkach práva platného na území Slovenskej republiky má práva rozdelené do skupín osobnostných a majetkových. Osobnostné a majetkové práva preto rozdeľujeme podľa Lázikovej (2012) do týchto podoblastí:

majetkového práva a to:

- a) vecného
- b) dedičského
- c) záväzkového,

osobnostného práva a to:

- a) ochrany všeobecného práva osobnosti, podľa §11 Občianskeho zákonníka (Zákon č.40/1964 Z.z. Občiansky zákonník 1964), ktorý hovorí:

*“Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a **prejavov osobnej povahy**”*

- b) práva ochrany duševného vlastníctva

Aplikácia právneho predpisu, v tomto prípade Občianskeho zákonníka v jeho súčasnej platnej podobe (Zákon č. 40/1964 Zb.) sa uskutočňuje spôsobom dodržiavania jeho ustanovení. Avšak pri nedostatočnej úprave istého právneho problému vyskytnutého v praxi, kedy právny problém spadá pod úpravu ustanovení napr. Zákonníka práce a tento

Zákonník práce neposkytuje pre svoju nedostatočnosť právne riešenie, postupuje sa tak podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Daný postup uvádza tiež Láziková (2012) bez ohľadu na právne zaradenie daného problému. Práva vyplývajúce z ustanovení autorského zákona patria pod súkromné práva a pod súkromnoprávnu ochranu práv autora. Tieto práva sú udeľované subjektom ochrany podľa autorského zákona (Zákon č. 185/2015 Z.z. Autorský zákon 2015), konkrétne jeho piatou hlavou súčasného znenia, najmä §58, odsekom 1, z ktorého vyberám písmená a), c) a g) podľa ktorých:

§58, odsek 1, písmeno a):

“Autor, do ktorého práva sa neoprávnene zasiahlo alebo ktorého právu hrozí neoprávnený zásah, sa môže domáhať najmä a) určenia svojho autorstva.”

Pri danom výklade práva treba spomenúť, že sa tu nejedná o možnosť Občianskeho súdneho poriadku v podobe určovacej žaloby. Preto pre potreby konkrétneho určenia autora diela nie je potrebné rozhodnutie súdu z dôvodu prezumpcie zákona, keď sa za autora diela považuje výlučne fyzická osoba a nikdy právnická osoba.

Tiež podľa §58, odsek 1, písmeno c)

“Autor, do ktorého práva sa neoprávnene zasiahlo alebo ktorého právu hrozí neoprávnený zásah, sa môže domáhať najmä: c) zákazu neoprávneného zásahu do svojho práva vrátane zákazu zásahu podľa § 60 a § 61, a to aj proti poskytovateľovi služby, prostredníctvom ktorej je toto právo ohrozené.”

Pri jeho uplatňovaní sa využíva negatívna forma žaloby podanej na príslušný súd, kde žalobca žiada, aby súd bezodkladne rozhodol o zákaze činnosti porušovania autorského práva samotným porušiteľom. Pod príslušným súdom pre prvostupňové rozhodnutie súdu sa myslí okresný súd (súd okresu, podľa Občianskeho súdneho poriadku) a za okres sa myslí okres trvalého bydliska odporcu podanej negatívnej žaloby, pretože ako hovorí: § 84 a §85 Občianskeho súdneho poriadku (Zákon č. 99/1963 Z.z. Občiansky súdny poriadok 1963) a tiež podľa Lázikovej (2016) v svojej prvej hlave pri vymedzení daného ustanovenia zákona:

“Na konanie je príslušný všeobecný súd účastníka, proti ktorému návrh smeruje (odporca), ak nie je ustanovené inak”

“(1) Všeobecným súdom občana je súd, v obvode ktorého má občan bydlisko, a ak nemá bydlisko, súd, v obvode ktorého sa zdržuje.

(2) Všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v obvode ktorého má právnická osoba sídlo.

(3) Všeobecným súdom štátu je súd, v obvode ktorého nastala skutočnosť, ktorá zakladá uplatnené právo

(4) Všeobecným súdom v obchodných veciach je súd, v ktorého obvode má odporca svoje sídlo, a ak nemá svoje sídlo, súd, v ktorého obvode má miesto podnikania. Ak odporca nemá ani miesto podnikania, je všeobecným súdom súd, v ktorého obvode má odporca svoje bydlisko.”

Pri používaní pojmu “*Občiansky súdny poriadok*” je si potrebné uvedomiť, že je nástrojom realizácie právnych predpisov autorským zákonom nevynímajúc. Jeho práva realizuje a umožňuje realizovať v podobe ustanovení tohto poriadku, ktoré upravujú postup súdov a činnosti osôb konajúcich pred súdom. Je nevyhnutné spomenúť, že ako právny predpis realizuje a núti realizovať povinnosti objektov konania pred súdom, ak sa dobrovoľne nechystajú tieto povinnosti realizovať. Preto pri právnom riešení sporov a porušení práv hovoríme o procesných inštitútoch ktoré upravuje Občiansky súdny poriadok. Medzi tieto procesné inštitúty podľa Lázikovej (2012) zaraďujeme:

- **predbežné opatrenie**, ktoré sa využíva buď v prípade porušovania práv nositeľa týchto práv iným subjektom. Vtedy sa ešte pred konaním na súde vo veci samej rozhodne o čo najskoršom zamedzení takéhoto konania. Taktiež sa môže zamedziť takéto konanie skôr a to z dôvodu nemožnosti uskutočnenia takéhoto konania neskoršie už pred súdom. Dôvodom je tiež, ak by takéto konanie stratilo na význame a na sile,
- **získanie dôkazných prostriedkov a dôkazov potrebných pre riešenie sporov v oblasti práva duševného vlastníctva**, čo je procesný inštitút slúžiaci na uchovanie dôkazu do doby konania pred súdom vo veci samotnej. Uchováva sa pre také potreby a s takým významom, že hrozí jeho neoprávnené zničenie, poškodenie alebo znehodnotenie.

Právo duševného vlastníctva však neochraňujú len doteraz uvedené právne normy a predpisy. Jedným z najviac doznievajúcich účinkov na objekty porušovania týchto práv,

patria ustanovenia trestného zákona. Jeho v súčasnosti platné znenie je Zákon č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov. Tento zákon obsahuje v svojej štruktúre a obsahu znaky skutkovej podstaty trestných činov v súvislosti s porušovaním autorskoprávnej ochrany na subjektoch ochrany. Tieto porušenia vymedzuje do osobitnej časti. Keď hovoríme o subjektoch ochrany, trestný zákon pozná subjekt, objekt, objektívnu a subjektívnu podstatu trestného činu, ktorý je uvedený v medziach a definíciách zákona. Na uloženie trestu objektu v rámci trestného zákona je potrebné tak, ako to ukladá §22 a §23 v treťom oddieli Zákona č. 300/2005 (Zákon č. 300/2005 Trestný zákon 2005):

a to podľa odseku 1, §22:

“Kto v čase spáchania činu inak trestného nedovršil štrnásť rok svojho veku, nie je trestne zodpovedný”

a podľa §23:

“Kto pre duševnú poruchu v čase spáchania činu inak trestného nemohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie, nie je za tento čin trestne zodpovedný, ak tento zákon neustanovuje inak”.

Avšak v záujme čo najrýchlejšieho zorientovania sa pracovníkov IT firiem pre potreby ochrany duševného vlastníctva, je potrebné sa venovať najmä piatej hlave osobitnej časti trestného zákona a v nej hospodárskym trestným činom. Pri pohľade do trestného zákona je nám k dispozícii množstvo definícií a následkov protiprávneho a trestného konania. V záujme hľadania takýchto následkov v príčinnej súvislosti s porušovaním autorského práva prikladám §283 tohto zákona, ktorý sa porušovaniu práva duševného vlastníctva venuje. Pri podrobnejšom venovaní sa tomuto paragrafu môžeme nájsť v jeho prvom odseku základnú skutkovú podstatu trestného činu, ktorá znie:

“Kto neoprávnene zasiahne do zákonom chránených práv k dielu, umeleckému výkonu, zvukovému záznamu alebo zvukovo-obrazovému záznamu, rozhlasovému vysielaniu alebo televíznemu vysielaniu alebo databáze, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.”.

Zákon tak presne a výstižne stanovuje následok trestného činu ktorý je tiež definovaný, ale ešte podstatnejším sa javí objekt porušovania autorského práva. Tento objekt nazývame všeobecným objektom a tak ako už bolo spomenuté v §22 a §23, môže byť tento

objekt zodpovedný za svoje konanie a môže byť takisto potrestaný. Trestá sa pri splnení daných podmienok. Právna teória nám poskytuje tiež vymedzenia a klasifikácie, ako objektívnu a subjektívnu podstatu trestného činu. V tomto prípade pri porušení ustanovení autorského zákona je samotný autorský zákon blanketovou normou. Naopak subjektívna stránka trestného činu vyžaduje priamu súvislosť, zavinenie a príčinnú súvislosť medzi spáchaním trestného činu a zavinením jeho páchatel'a. V svojich záverečných odsekoch §283 Trestného zákona definuje §283 kvalifikovanú skutkovú podstatu trestného činu. Pri nej si treba uvedomiť, že tak ako píše Láziková (2012) nevyžaduje úmyselné zavinenie, no na porušenie práva stačí konanie z nedbanlivosti.

1.3. Medzinárodné aspekty práva duševného vlastníctva na území Európskej únie

Pri charakterizovaní právneho poriadku štátov Európskej únie a medzinárodného práva fungujúceho v nich sa podľa Lázikovej (2012) za pramene európskeho práva a európskych právnych predpisov ktoré Slovenská republika musí primerane rešpektovať, považujú najmä uzatvárané medzinárodné bilaterálne alebo multilaterálne zmluvy a pakty. Tieto zmluvy a pakty ktoré nezriedka upravujú štatúty Rady Európy alebo Európskej únie upravujú tiež práva a povinnosti v nich.

Aj na základe enormnej snahy o vytvorenie spoločného trhu (taktiež spoločného trhu pre ďalšiu slobodu a to slobodu informácií) sa zatiaľ do právnych predpisov platných na území EÚ neaplikovali tak, ako hovorí Láziková (2012) všetky konkrétne nariadenia, ale smernice. Tieto smernice musia členské štáty EÚ prevziať do svojich právnych poriadkov a tým nie je zachovaná súdržnosť právneho poriadku v rámci homogenného systému platného vo všetkých členských štátoch. Takýmto spôsobom reflektuje aj náš právny predpis a novo prijatý autorský zákon záväzky vyplývajúce zo Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 9/96/ES o právnej ochrane databáz, ktorá býva časťou využívanou počítačovými programami. Slovenský autorský zákon pri právnej ochrane databáz rozlišuje medzi zásahom do nej a to v podobe extrakcie a reutilizácie, kde sa v právnom chápaní týchto

pojmov rozlišujú a to v Zákone č. 185/2015 Z.z. Autorskom zákone 2015)¹. Pri extrakcii sa rozumie extrakcia časti obsahu databázy na iný nosič na akom je databáza uložená a pri reutilizácii hovoríme naopak o premietnutí, vybratí alebo prenesení celého obsahu databázy. Toto premietnutie, vybratie alebo prenesenie celého obsahu sa rozmnoží napríklad na iný nosič informácií. Medzi ďalšími dôležitými smernicami rozlišujeme tiež (aj neskoršie spomínanú) Smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2001/29/ES o harmonizácii niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti. Jej dôležitosť pre prostredie firiem pôsobiacich v oblasti IT podčiarkuje jej úprava oblastí rozširovania predmetu ochrany vytvorených diel IT firmám, čím môžu firmy udeľovať súhlas na použitie diela ktoré je predmetom verejného rozširovania alebo predaja. Ako určitý doplnok presadzovania princípov spoločného trhu upravuje vymožitelnosť autorského práva Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/48/ES o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva. Táto smernica pridieľuje také práva subjektom ochrany ako napr. právo na poskytnutie informácií subjektom ochrany o porušení ich autorských práv alebo právo vyvrátiť domnienky autorstva.

V rámci odbornej právnickej literatúry ale aj potrieb vyplývajúcich z právnej praxe sa v medzinárodnom právnom prostredí môžeme stretnúť s úpravou, ktorú nám poskytuje jedna z najpoužívanejších smerníc a to Smernica 2009/24/ES. Smernica 2009/24/ES je plne v zhode s už vopred prijatým Bernským dohovorom o ochrane literárnych a umeleckých diel z dňa 9. septembra 1886. Vyššie uvedená smernica chápe počítačový program doposiaľ nepoužitým slovným spojením v súvislosti s ním a to pojmom *“literárne dielo”*. Zhoda s Bernským dohovorom však nie je badateľná iba pri uvedenej smernici, tak ako autorský zákon platný v Slovenskej republike nechráni táto smernica formy úvah alebo iných myšlienok, smerujúcich na zmenu orientácie tvorby návrhu softvéru. Podobne ako autorský zákon platný v Slovenskej Republike tak aj Smernica 2009/24/ES v svojom článku 4 definuje a plne charakterizuje, koho pokladá za jediného pôsobiaceho a vykonávajúceho svoje práva ako autora vytvoreného diela (v tomto prípade počítačového programu). Označuje ich za podmienky vlastnej duševnej činnosti autorov týchto diel v tomto prípade

¹Zákon č. 185/2015 Z.z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov: z 1. júla 2015 (v §135 odsek 1) vyvodzujúci: „Ak databáza vykazuje kvalitatívne alebo kvantitatívne podstatný vklad do získania, overenia alebo predvedenia jej obsahu, má zhotoviteľ databázy výhradné právo databázu použiť a udeľiť súhlas na extrakciu alebo reutilizáciu celého obsahu databázy alebo jej kvalitatívne alebo kvantitatívne podstatnej časti“.

tiež: Zákon č. 185/2015 Z.z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov: z 1. júla 2015 (v §135 odsek 3 a 4)

programátorov, ako nositeľov osobnostných práv k dielu, kde hovorí Smernica 2009/24/ES 2009 nasledovné:

“autorom počítačového programu je fyzická osoba alebo skupina fyzických osôb, ktoré daný program vytvorili alebo kde to umožňuje právny poriadok členského štátu, právnická osoba označená týmto právnym poriadkom za majiteľa práv”

Na základe ustanovení tejto smernice (Smernica EP a Rady č. 2009/24/ES o právnej ochrane počítačových programov 2009) sme tak definovali formu práv, ktoré získavajú subjekty ochrany tohto práva a medzi tieto určitým spôsobom charakteristické práva užívané subjektmi v právnej praxi patria:

- práva vytvárať vlastné kópie počítačového programu a to bez ohľadu na použité programové alebo hardvérové zariadenia poskytujúce takúto kópiu programu pre používateľa. Kópia počítačového programu môže byť dočasne pôsobiaca a uchovávajúcna údaje a informácie alebo trvalá, ak táto kópia umožní porovnateľné alebo zhodné spustenie a funkcie daného programu,
- práva poskytnúť svoj vlastný počítačový program (jeho zdrojový kód) na ďalší preklad či inú formu prídavného spracovania a to za podmienky, že majetkové alebo osobnostné práva vlastníka programu sa nesmú žiadnym spôsobom dotknúť práv modifikátora programu alebo jeho časti (napr. zdrojového kódu),
- práva poskytnúť svoj počítačový program prostredníctvom prenájmu elektronických služieb, ktoré poskytuje.

Súčasná právna úprava v medzinárodnom európskom prostredí kontinentálneho práva je upravená najmä týmito smernicami:

- smernicou EP a Rady 2009/24/ES z 23. apríla 2009 o právnej ochrane počítačových programov (kodifikované znenie smernice 91/250/EHS)
- smernicou EP a Rady 2006/115/ES z 12. decembra 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (kodifikované znenie smernice 92/100/ES)
- smernicou EP a Rady 2006/116/ES z 12. decembra 2006 o dobe ochrany autorského práva a niektorých súvisiacich práv (kodifikované znenie smernice 93/98/EHS)
- smernicou EP a Rady 96/9/ES z 11. marca 1996 o právnej ochrane databáz

- smernicou EP a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o harmonizácii určitých aspektov autorského práva a práv s ním súvisiacich v informačnej spoločnosti.

Po demonštratívnom výklade uvedených smerníc si však opäť zámerne vyberám pre potreby tejto práce azda najdôležitejšiu Smernicu 2009/24/ES, ktorá okrem autorského zákona platného na území Slovenskej republiky, definuje pojem *“počítačový program”* v svojej preambule takto:

“počítačový program zahŕňa program v akejkoľvek forme, vrátane tých, ktoré sú včlenené do technického vybavenia počítača (hardvéru). Tento pojem zahŕňa aj prípravnú koncepcijnú prácu vedúcu k vyvinutiu počítačového programu pod podmienkou, že na základe jej povahy bude možné v neskoršom štádiu vytvoriť počítačový program”.

V súvislosti s uvedením jednotlivých smerníc platných v európskom systéme práva a právnej podstaty počítačového programu a jeho ochrany, v prípade myšlienok vedúcich k prehodnoteniu alebo k zmene smerovania funkcionality počítačového programu je možné spomenúť dodatočnú ochranu počítačového programu a to ochranu grafického užívateľského rozhrania tohto programu. Takáto ochrana v súčasnosti nie je zabudovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky a o jej zavádzaní v európskom právnom prostredí jednotlivých členských krajín EÚ hovorí aj rozsudok spomenutý v (Jansa a Otevřel 2014) Európskeho súdneho Dvora vo veci C-393/09 z dňa 22.12.2010, ktorý hovorí:

“Grafické užívateľské rozhranie nie je formou vyjadrenia počítačového programu v zmysle čl. 1 odst. 2 smernice Rady 91/250/EHS z dňa 14. mája 1991 o právnej ochrane počítačových programov, a nemôže sa na ňu vzťahovať autorskoprávna ochrana počítačových programov podľa tejto smernice”

Po odmietnutí právnej úpravy týkajúcej sa spôsobu ochrany grafického užívateľského rozhrania počítačového programu ako jeho neoddeliteľnej časti pre účely ľahkej manipulácie s funkcionalitou programu, bola v medzinárodnom právnom prostredí odmietnutá taktiež právna úprava ochrany počítačových programov formou zavádzania patentov na takéto počítačový program. Tým by sa naplnila charakteristika programu ako produktu vynálezcovskej činnosti, bez ohľadu na skutočnú podstatu vývojárskej činnosti programátorov. Úvahy o zavedení takejto formy ochrany medzi právnymi expertmi boli vyvolané hlavne návrhom Smernice o patentovateľnosti počítačom implementovaných vynálezov, ktorá nebola plne ani sčasti prijatá a implementovaná orgánmi EÚ do právneho

systemu platného na jej území. Istý druh výnimky a protirečenia v tomto smere poskytuje článok 52 Európskeho patentového dohovoru (Európsky patentový dohovor z 29. novembra 2000 2000) ktorý bol a je zhmotneným základom pre toľko diskutovanú ochranu počítačového programu a to formou zavádzania patentov. Tento dohovor v súvislosti s možnosťou patentovej ochrany počítačového programu hovorí priamo:

“Európske patenty sa udeľujú na vynálezy, ktoré sú nové, zahŕňajú vynálezcovskú činnosť a sú priemyselne využiteľné.”

Právna prax a rozhodnutia Európskeho patentového úradu sa zatiaľ vyvíjajú smerom, že patentová ochrana sa používa iba na počítačové programy slúžiace svojim charakterom a charakteristické svojou podstatou ako programovými prostriedkami, so striktno využívaným cieľom a zameraním v technickej činnosti rôznych zariadení.

Z dôvodu rozširovania počítačového pirátstva a nedovoleného kopírovania počítačových programov alebo ich častí so zámerom poškodenia a využitia konkurencie IT firiem pre svoj prospech vývojárskej činnosti uvádzam nasledujúci súdny spor. Jedným zo súdnych sporov, ktoré vyvolali búrlivú diskusiu nielen v odborných kruhoch právnickej verejnosti bol spor vo Veľkej Británii medzi spoločnosťami Cantor Fitzgerald International a Tradition (s pôvodom vo Veľkej Británii) Ltd. z roku 2000. V tomto spore sa rozhodovalo, rozhodlo a uvažovalo o podstatných náležitostiach právnej ochrany výsledkov činností týchto spoločností pre trh ako produktov spadajúcich pod autorskoprávnu ochranu. Taktiež sa uvažovalo o domnienkach a myšlienkach, ktoré by umožnili čo najsprávnejšie rozhodnutie v súlade so súčasným a želaným právnym stavom v danej oblasti. Bolo nutné odpovedať na otázky či je a akým spôsobom je chránený počítačový program v súčasnej platnej právnej úprave autorských nárokov a práv. Bolo potrebné odpovedať na otázky, či bola medzi týmito spoločnosťami uskutočnená nedovolená reprodukcia častí alebo celého zdrojového kódu počítačového programu, napr. s cieľom uškodiť konkurencii. Podstatnými sa javili otázky, či boli tieto časti alebo celý program podstatnými pre budúcu funkcionálnu alebo vnútornú štruktúru kódu programovacieho jazyka, v ktorom bol daný zdrojový kód prepísaný. Mnohí právní experti zaoberajúci sa autorskoprávnou ochranou taktiež riešia otázku, či preklad zdrojového kódu z jedného programovacieho jazyka do iného programovacieho jazyka je porušením práv nositeľa takýchto nárokov k počítačovému programu

Právnym výkladom riešenia a smerovaním expertov sa tak dostávame ku Smernici o ochrane počítačových programov a jej článku 4, písmena b). V ňom sa hovorí o tom, že nositeľ osobnostných alebo majetkových práv k počítačovému programu ako výsledku niečej duševnej činnosti vrátane jeho zdrojového kódu, má právo zamietnuť alebo naopak povoliť inej osobe preklad, inú formu dodatočného spracovania alebo istú formu modifikácie. Tieto možnosti sú objektu záujmu poskytované bezplatne alebo odplatne. V tomto smere a pri riešení takýchto otázok alebo im podobných je zaujímavé spomenúť a upozorniť na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie z dňa 2. mája 2012 vo veci C-406/10 v súdnom spore a žalobe medzi spoločnosťami SAS Institute Inc. a World Programming Ltd. a s tým súvisiace stanovisko tohto rozhodovacieho orgánu, ktorým hovorí:

“Funkcie počítačového programu a programovacieho jazyka nemôžu byť predmetom autorsko-právnej ochrany. Ten, ktorý nadobúda licenciu k programu má v zásade právo si preskúmať, naštudovať alebo vyskúšať jeho fungovanie s účelom zistenia myšlienok a zásad, na ktorých sa tento program zakladá”

Ochrana inej v súčasnosti neoddeliteľnej časti počítačového programu a to grafického užívateľského prostredia je námetom pre rôzne odborné články, diskusie, rozhodnutia kompetentných orgánov ale aj pre sťažnosti, žaloby či porušenia ochrany práv. V právnej terminológii pri napodobňovaní grafického vzhľadu počítačového programu alebo aplikácie po jeho spustení na technickom zariadení u používateľa hovoríme tiež v (Jansa a Otevřel 2014) o tzv. “*vyzerá & tvári sa*”. Tento výraz sa používa v prípadoch, keď grafické užívateľské rozhranie jedného počítačového programu napodobňuje svojimi obrysami alebo geometrickými, či inými ne/systematickými tvarmi grafické užívateľské prostredie iného počítačového programu. Ku završeniu debaty o právnej ochrane grafického rozhrania programu uvádzam posledné rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z konca roku 2010, konkrétne z dňa 22. decembra 2010 v právnom spore medzi Bezpečnostnou softvérovou asociáciou (čo je Zväz softvérovej ochrany proti počítačovému pirátstvu) a Ministerstvom kultúry Českej republiky, z ktorého zámerne vyberám stať aj na základe faktu, že Česká republika je dlhodobým, stabilným partnerom v obchodných a politických zväzkoch a vzťahoch so Slovenskou republikou, čo taktiež súvisí so spoločným spoločensko-historickým základom:

“Grafické užívateľské rozhranie nie je formou vyjadrenia počítačového programu v zmysle čl. 1 odst. 2 Smernice Rady 91/250/EHS z dňa 14. mája 1991 o právnej ochrane počítačových programov, a nemôže sa na neho vzťahovať autorskoprávna ochrana počítačových programov podľa tejto smernice. Na takéto rozhranie sa však môže vzťahovať ako na dielo autorskoprávna ochrana podľa Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z dňa 22. mája 2001 o harmonizácii určitých aspektov autorského práva a práv s ním súvisiacich v informačnej spoločnosti, pokiaľ je toto rozhranie vlastným duševným výtvorom autora”.

2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Druhá kapitola záverečnej práce poskytuje prehľad o cieľoch práce, vedeckej metodike použitej pri analýze legislatívnych aspektov vývoja a predaja softvéru na domácom a zahraničnom trhu. Cieľom práce je jasne, výstižne a presne vyvodit' z použitých legislatívnych prostriedkov a nástrojov závery platné v aplikácii v legislatívnom prostredí, ktoré čitateľ nájde v tretej kapitole.

Cieľom záverečnej bakalárskej práce je analýza legislatívnych aspektov vývoja a predaja softvéru subjektami na území Slovenskej republiky, komparácia právneho stavu v SR s právnym stavom európskeho kontinentálneho systému práva, poukázanie na vybrané problémy a prezentácia príkladov rozhodnutí európskych súdnych inštitúcií v danej problematike. Ide tiež o zmapovanie prípadných nejasností v chápaní autorského zákona a snahu napomôcť vyvarovať sa bežných chýb zmluvných strán pri aplikácii a analýze noriem na zabezpečenie ochrany duševného vlastníctva pri priebehu vývoja a predaja softvéru na trhu.

Táto analýza je vykonaná z hľadiska novo prijatého Autorského zákona a na neho nadväzujúcich právnych noriem. Exkurziou do tejto časti občianskeho-hmotného práva a zároveň ilustráciou na konkrétnych príkladoch jeho zavádzania, je mojou snahou komparácia a analýza právneho stavu v Slovenskej republike s právnym stavom širšieho európskeho kontinentálneho systému práva. Podporným cieľom práce je oboznamovanie záujemcov o túto problematiku a riešenie prípadných nejasností vlastnými odporúčaniami a radami nadobudnutými počas vlastného štúdia problematiky ako aj počas štúdia na Ekonomickej univerzite v Bratislave.

Mojim cieľom je taktiež upozorniť na pozitívne ako aj na negatívne dôsledky, ktoré ovplyvňujú subjekty uplatňovaným právnym systémom, medzi ktoré zahrňujem a ktoré analyzujem, autorskoprávne a trestnoprávne dôsledky ochrany softvéru proti softvérovému pirátstvu. Záverečná práca reflektuje problematiku podnikateľskej činnosti prostredníctvom ponúkaných možností predaja softvéru smerovaných k príkladom, či sú tieto možnosti a predmety podnikateľskej činnosti zamerané na ochranu obchodného tajomstva a dôverných informácií. Výsledkom riešenia danej problematiky je poskytnúť súhrnnú právnú

komparáciu a analýzu súčasného post-moderného právneho prostredia zameranú na vývoj a predaj softvéru. Význam predkladanej práce potvrdzujú nedostatočné znalosti aplikované v praxi podnikateľských subjektov na území Slovenskej republiky ako aj im ponúkané možnosti, smerované k ochrane duševného vlastníctva v záujme dosahovania podnikateľského prospechu.

Metodické pristupovanie ku predmetu autorskoprávnej ochrany a to počítačový program nevynímajúc, sa stretáva s rôznym stupňom a druhom neistôt v spoločnosti, nedostatočných znalostí rôznych druhov subjektov pôsobiacich na trhu, ktoré je v spojení s cieľom tejto práce ako analýzy a poskytnutia výsledkov obohacujúcich poznatky o riešenej problematike. Keďže cieľ záverečnej práce podporujú rozpracované čiastkové ciele založené na porovnaní právnych systémov európskeho kontinentálneho systému ako celku, záverečná práca reflektuje aj pomocou klasifikačnej analýzy také prvky tohto systému, ktorými ho radíme do určitej klasifikácie, teda je nevyhnutné obsiahnuť širšie súvislosti a podobnosti s inými právnymi systémami sveta.

Syntetickou klasifikáciou ako jednou z foriem použitých pri rozpracovaní a analýze témy tejto záverečnej práce, je mojou snahou rozčleniť analyzované prvky do takej úrovne a podoby, aby bolo možné z nich odvodiť rôzne podobnosti, klasifikácie a hlavne súvislosti medzi uplatňovanými právnymi názormi, judikatúrami a právnymi predpismi. Je zrejmé, že cieľ práce sa nezameriava na obširne zhodnotenie témy autorskoprávných vzťahov ale naopak, konkrétne sa zameriava na analýzu a na použitie iných súvisiacich vedeckých metód použitých pri špecifikácii a vysvetlení legislatívnych aspektov používaných v právnej spoločnosti pri vývoji a predaji softvéru. Indukcia použitá pri rozpracovaní témy záverečnej práce je tak použitá k zovšeobecneniu platných legislatívnych poznatkov a nástrojov do takej úrovne, aby bolo možné vyvodit' správne a platné názory, odporúčania a iné druhy expertíz. Použitá dedukcia má teda reflektovať zvláštnosti v chápaní a v uplatňovaní v analyzovanom právnom systéme a to v podobe rôznych výsledkov rozhodnutí legislatívnych inštitúcií, ktoré sa javia ako súčasť podporného cieľa poskytnutia platných výsledkov práce.

3. Výsledky práce a diskusia

Samotný vývoj počítačových programov by mal v praxi IT firiem podliehať štandardizácii a pracovnoprávnej úprave ktorá môže mať rôzne dôvody pre zavádzanie (záujem vedúcich pracovníkov o zamedzenie chybovosti, záujem o opodstatnenú ochranu dát a vnútorných informácií). Zamestnávateľ uzatvára so svojimi zamestnancami pracovnú zmluvu podľa §43 druhej časti Zákona č. 311/2001 Z.z. teda Zákonníka práce, pričom zamestnávateľ môže uzatvárať aj iné pracovnoprávne vzťahy, ako napr. manažérsku zmluvu (podľa §43 Zákonníka práce, odseku 4, v znení z 18. 6. 2016) alebo zmluvu o výkone funkcie podľa §66 odseku 3 Obchodného zákonníka č. 513/1991 Z. z. (znenie z 18.3.2016).

3.1. Analýza špecifickej úpravy pracovnoprávných dokumentov v IT firmách

Pri ustanoveniach o uzatváraných pracovných zmluvách podľa predchádzajúcej právnej úpravy je potrebné upraviť druh vykonávanej práce, pri ktorom si môžeme podstatu a viac či menej presnejšie vymedzenie ukázať na nasledujúcom príklade. Personálny manažment by mal vymedziť najpodstatnejšie činnosti vo firme, citlivé informácie (alebo aj obchodné tajomstvo) podľa miery právnej úpravy a štandardizácie vo firme. Mal by vymedziť aj činnosti spočívajúce v kontrole zamestnancov a motivačné benefity. Ak by sme v pracovnej zmluve uviedli, že vymedzenie pracovnej pozície programátora sa týka programovania softvérových aplikácií v jazyku C++ nastáva problém, ak zamestnanec vytvorí program alebo aplikáciu na inej platforme. Tento problém tak nastáva aj pri využití prostriedkov a nástrojov zamestnávateľa, no zamestnávateľ nebude podľa Jansu a Otevřela (2014) vykonávať majetkové práva k takémuto výtvoru duševnej činnosti. Vykonávať ich tak môže pokiaľ jednoznačne nepreukáže, že pri vymedzení programovacej činnosti na platforme C++ sa myslelo aj vytváranie programov aj na tej platforme, na ktorej bol mimo pôvodného vymedzenia vytvorený počítačový program. Ak hovoríme o činnostiach v rámci pracovnoprávných vzťahov, tieto môžu byť narušované problematickými aktivitami zamestnancov mimo náplne práce v rámci pracovnoprávnej zmluvy.

Keďže v dnešnej dobe rozmach informačno-komunikačných technológií spôsobuje ich časté využívanie aj pri plnení si pracovných povinností, je možné zo strany zamestnávateľa kontrolovať svojich zamestnancov, ktorí majú povinnosť podľa §47 odseku 1, písmena b) Zákona č. 311/2001 Z. z. teda Zákonníka práce, vykonávať svoju pracovnú činnosť:

“osobne podľa pracovnej zmluvy v určenom pracovnom čase a dodržiavať pracovnú disciplínu.”

Ak zamestnanec bude navštevovať v čase, v ktorom si má plniť svoje pracovné povinnosti stránky s plateným obsahom ktorých platby spôsobujú zamestnávateľovi náklady alebo škody, môže zamestnávateľ podľa Jansu a Otevřela (2014) podať trestné oznámenie na zamestnanca za porušenie povinností pri výkone činnosti alebo pri správe cudzieho majetku. Bude najmä dôsledkom faktu, že zamestnanec na takúto činnosť využil počítačové prostriedky zamestnávateľa. V súvislosti s dokazovaním uskutočňovania inej škodlivej činnosti vykonávanej zamestnancom v neprospech zamestnávateľa, ktorý očakáva plnenie si pracovných povinností čo najlepšie, je možné spomenúť dva judikáty a to prvý judikát uvádzaný pod názvom LAG Hamm, Urteil vom 10.7.2012, Az. 14 Sa 1711/10. V ňom bol rozsudok vynesенý prvou inštanciou Pracovným súdom v Iserlohne v západnom Nemecku, druhou inštanciou Spolkovým pracovným súdom Spolkovej republiky Nemecko. Podstata sporu znela v udelení výpovede zamestnancovi, ktorý zamestnávateľovi kradol tovar a predával ho cez internetový portál zameraný na predaj podobného alebo rôzneho tovaru. Ako dôkaz zamestnávateľ použil inak zakázaný spôsob kontroly zamestnancov, kde nezáleží na predchádzajúcom upozornení zamestnanca. Metóda kontroly spočívala v kontrole správ zo Skype chatu v počítači prideleného zamestnancovi v práci.

Zamestnávateľ tak v domnienke spáchania trestného činu zamestnancom použil nedovolený prostriedok kontroly. Naopak, dovolený prostriedok kontroly a to monitorovanie činnosti a času stráveného pri prehliadaní internetových stránok zamestnancom reflektuje (v závislosti od cieľa práce a poukazovania rozsudkov európskych súdnych inštitúcií) rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky pod spisovým číslom 21 Cdo 1771/2011 ktorý vyplýval zo skutočnosti, že zamestnanec trávil neprimeraný čas takouto činnosťou (pri porovnaní 103 hod. pracovného času z celkového času 168 hod.). Súd svojim rozsudkom dokonca potvrdil a zjednotil rozhodnutie ktorým hovorí, že okamžité zrušenie pracovného pomeru v dôsledku neplnenia náplne práce je platným právnym úkonom, v súlade so zákonmi Českej republiky a že firma sa teda správne zachovala.

Na rozdiel od vyššie spomenutých príkladov je bežnou praxou zamestnávateľov využívanie inštitútu konkurenčnej doložky, ktorá býva často dôležitým nástrojom ochrany duševnej činnosti autorov a vlastne firemnej majetkovej ochrany. Túto konkurenčnú doložku môže firma primerane využívať pri uskutočňovaní takej činnosti, pri ktorej hrozí podstatné ohrozenie alebo prebratie nadobudnutých znalostí alebo iných výsledkov činností konkurenciou. Pre takýto prípad stanovuje opatrenia zákonník práce, konkrétne Zákon č. 311/2011 Z.z. (Zákon č. 311/2011 Z.z. Zákonník práce 2011) s účinnosťou od 18.6.2016, ktorý v §83 odseku 1 a 2, a §83a stanovuje, že:

„zamestnanec môže popri svojom zamestnaní vykonávanom v pracovnom pomere vykonávať inú zárobkovú činnosť, ktorá má k predmetu činnosti zamestnávateľa konkurenčný charakter, len s predchádzajúcim písomným súhlasom zamestnávateľa. Ak sa zamestnávateľ nevyjadrí do 15 dní od doručenia žiadosti zamestnanca, platí, že súhlas udelil“

pričom

„zamestnávateľ môže písomný súhlas podľa odseku 1 z vážnych dôvodov písomne odvolať;...“

kde pre vývojársku firmu je zvyčajne veľmi obtiažne dokázať zamestnancovi, či poskytol niektoré viac či menej dôležité údaje, informácie alebo dáta konkurencii a kde sa na základe §83a prvého odseku môže zamestnávateľ so zamestnancom písomne dohodnúť, že:

„zamestnanec po skončení pracovného pomeru nebude po určitú dobu, najdlhšie jeden rok, vykonávať zárobkovú činnosť, ktorá má k predmetu činnosti zamestnávateľa konkurenčný charakter“;

za čo zamestnancovi patrí podľa §83a odseku 4 tohto zákona primeraná odmena.

Pri opomenutí určitých špecifik a možností vytvárania softvéru pre koncového zákazníka sa môžeme vyjadriť, že počítačový program, ktorý produkuje vývojovo orientovaná firma na objednávku zákazníka, sa môže dostať ako výrobok smerom k odberateľovi formou použitia rôznych možných právnych inštitútov. Môže sa tak stať vzhľadom na zadanie práce od zákazníka teda formou poskytnutia licencie naň, či poskytnutím majetkových práv, ktoré pôvodná vývojárska firma vykonáva. Prvú situáciu z menovaných, charakterizuje Obchodný zákonník, Zákon č. 513/1991 Z. z. (v znení z 18.3.2016) v svojich §536 až §565. Podľa danej platnej právnej úpravy a judikatúry je tak

objednávateľ a zároveň odberateľ zmluvnou stranou zmluvy o dielo a môže toto dielo použiť pre svoje vlastné účely len pre potreby, ktoré sú ošetrené v zmluve o dielo. Na rozdiel od poskytnutia práv na dielo platí, že prevod majetkových práv, ktoré bude neskôr vykonávať objednávateľ počítačového programu ako diela upravuje autorský zákon. Podľa novej právnej úpravy a novo prijatého zákona č. 185/2015 Z.z. ktorým je autorský zákon, sa podľa jeho §50 ku zamestnaneckému dielu (v tomto prípade počítačovému programu) postupuje pri dodaní na objednávku odberateľovi nasledovne (prevodom výkonu majetkových práv):

„Majetkové práva autora k zamestnaneckému dielu vykonáva vo svojom mene a na svoj účet zamestnávateľ, ak nie je dohodnuté inak. Zamestnávateľ môže právo výkonu majetkových práv autora postúpiť tretej osobe len so súhlasom autora; to neplatí, ak ide o predaj podniku alebo samostatnej organizačnej zložky podniku.“

3.2. Komparácia zmluvných vzťahov uplatňovaných pri vývoji a predaji softvéru

Pri vývoji softvéru na objednávku sa zvyčajne používa zmluvný typ a druh reprezentovaný zmluvou o dielo. Nezáleží teda na tom, že dielo je vyjadrené systémovo svojim nehmotným charakterom, jeho hmotný charakter predstavuje nosič informácií na ktorých je nehmotný prvok (v tomto prípade softvér) poskytnutý. To či bude samotná zmluva o dielo aj týmto spôsobom nazvaná, nie je podstatné. Môže nastať prípad, že podnikateľ ako vývojárska firma sa rozhodne len pre úpravu svojho bežne predávaného softvéru tak, aby vyhovoval zákazníkovi. Vtedy použije podnikateľ takzvanú „*customizáciu softvéru*“. Zmluva o dielo sa však používa aj pri mnohých ďalších činnostiach vynakladaných a uskutočňovaných pri vývoji softvéru ako sú architektonické koncepty a riešenia softvérových architektov, či pri iných návrhoch systémových prác. Rámcové zmluvy naopak rešpektujú časovú dimenziu vzťahov. Medzi vývojárskou IT firmou a objednávatelom softvérového produktu sú to práve rámcové zmluvy ktoré slúžia na tie činnosti, ktoré sa uskutočňujú pravidelne, t.j. keď objednávateľ viac krát objednáva a nakupuje softvér u zhotoviteľa. Rámcovú zmluvu dopĺňa a podporuje zmluva dielčia, v ktorej sú ustanovenia o presnej špecifikácii parametrov softvéru, aký má vyrobiť dodávateľská firma. Jediná výhoda úpravy vzťahov rámcovou zmluvou spočíva v jej kompaktnosti podmienok a autorských úprav duševného vlastníctva ktoré sa podľa Jansu a Otevřela (2014)

nemusia opakovať a znovu vytvárať formou konzultácií pri opakovaných obchodných činnostiach.

Ak si predstavíme dodatočné požiadavky kladúce objednávateľom v priebehu vývoja alebo po odovzdaní konečného riešenia formou nového zadania dopytu, sú to dielčie zmluvy poskytujúce priestor pre úpravu práv a povinností zmluvných strán. Až na základe dielčích zmlúv sa vykonávajú činnosti úprav už dodaného riešenia softvéru. Zákon v oblasti uzatvárania zmluvných typov rozlišuje medzi slabšou zmluvnou stranou a osobou konajúcou v miere vedomia a pri znalostiach takých, pri ktorých sa rozlišuje medzi uvádzaním slabšej zmluvnej strany do omylu v záujme uzavretia zmluvy čo najskôr, alebo v nevýhodnej forme a obsahu pre slabšiu zmluvnú stranu. Civilný sporový poriadok v súčasnosti platný vo verzii Zákona č. 160/2015 Z. z. (Zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok 2015) upravuje pojmy, definície a úpravu slabšej zmluvnej strany pri aplikácii vyvrátiteľnej právnej domnienky najmä v §295 a §296 kde sa jedná o aplikáciu právnej normy v zmysle napomôcť jednej zmluvnej strane v súčinnosti so súdnou inštitúciou pri dokazovaní. Je to preto, lebo dôkazné bremeno je v súčasnosti hlavne na strane sťažovateľa a žalobcu. Zákonnou vyvrátiteľnou domnienkou sa tak nazýva také konanie takej zmluvnej strany, pri ktorej dodávateľ riešenia uskutočňuje napríklad zjednávanie o cene a o iných kvalitatívnych prvkoch budúceho tovaru so stranou nie zbehlou (v tomto prípade v IT oblasti). Do konkrétneho zmluvného typu sa dá uviesť vyhlásenie o profesionalite objednávateľa. Objedávateľ môže vyniesť stanovisko v záujme predchádzania a prevencie budúceho sporu, že koná pri úvahách a znalostiach, aké mu umožňujú rozhodovať sa pri nákladovosti a obtiažnosti IT riešenia v plnej miere tak, ako odborník alebo laik v IT oblasti.

V zmluve o dodávke softvéru musia zákazníci z jednej strany a dodávatelia technického riešenia z druhej rešpektovať právnu úpravu a to aj takú, ak sa líši od domácej. Je to najmä v dôsledku využívania služieb zahraničných firiem či právnických kancelárií. Prax ukazuje, že zmluvné vzťahy sú stále nedostatočne ošetrené v mnohých prípadoch a že nie je presne a zrozumiteľne určený objekt zodpovedný za vady alebo za určitý prvok technického riešenia. Súčasťou zmluvy pri predaji softvéru formou podpísania kontraktu na zhotovenie programu pre koncového zákazníka IT firmou, musí byť časť venovaná prevzatíu, skontrolovaniu bezchybnosti a odovzdaniu autorského diela vytvoreného programátormi IT firmy. Stanovuje to tak Obchodný zákonník v súčasnom platnom znení v

účinnosti od 18. 3. 2016 a to Zákon č. 513/1991 Z. z. (Zákon č. 513/1991 Z.z. Obchodný zákonník 1991) v svojom §554 v odsekoch:

(1) *„Zhotoviteľ splní svoju povinnosť vykonať dielo jeho riadnym ukončením a odovzdaním predmetu diela objednávateľovi v dohodnutom mieste, inak v mieste ustanovenom týmto zákonom. Ak je miestom odovzdania iné miesto, než je uvedené v odsekoch 2 a 4, vyzve zhotoviteľ objednávateľa, aby prevzal dielo“*

(5) *„Odovzdaním zhotovenej veci nadobúda k nej objednávateľ vlastnícke právo, ak ho do tejto doby mal zhotoviteľ, a na objednávateľa prechádza nebezpečenstvo škody na zhotovenej veci, ak ho do tejto doby znášal zhotoviteľ. Ustanovenia §444 až §446, §455 až §459 a §461 platia odbodne.“*

V odbornej terminológii používanej v oblasti informačných technológií sa zaužíval pojem „akceptácia“. Jeho spomenutie nadväzuje na právny záväzok vyplývajúci z prevzatia vytvoreného diela (softvéru) v súčinnosti s akceptovaním funkčných vlastností zákazníkom daného produktu. Od akceptovania takýchto vlastností tak závisí aj možnosť nárokovania si predávajúceho na platbu rôznych poplatkov a cien za služby. Zákazník požadujúci vytvorenie softvéru na objednávku akceptuje stav vytvoreného produktu podľa vopred zadaných akceptačných kritérií, ktoré musia v záujme bezchybnosti produktu ktorý sa má vytvoriť, byť zrozumiteľné, presné, výstižné a pokiaľ možno v exaktných hodnotách. Akceptačné kritéria potom môžu slúžiť ako parametre pri akceptačných testoch prevádzky a výstupu činnosti softvéru. Položme si teda otázku, čo sa stane, ak akceptácia prebehne spôsobom, ktorého výsledkom bude nesúhlas s funkčným stavom vytvoreného softvéru zo strany objednávateľa? Ak pokladáme softvér za tovar, za čo ho pokladá aj v súčasnosti platný Obchodný zákonník to, či tovar obsahuje vady neopominuteľné pre odberateľa vytvoreného diela stanovuje obchodný zákonník teda Zákon č. 513/1991 Zb. z. v §422. Celkovo časť tohto zákona, ktorá sa zaoberá vadami tovaru, primerane používa ustanovenia §420 tohto zákona. Pri právnej komparatistike právneho stavu a prostredia v ktorom sa riešia otázky väd dodávaného tovaru, je možné spomenúť rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z dňa 14. mája 2003 pod spisovou značkou 29 Odo 104/2003 kde zámerne vyberám odseky, ktoré môžu slúžiť na vytvorenie si predstavy, ako správne chápať ustanovenia zákonov týkajúcich sa danej oblasti:

„I. Určenie doby vzniku nároku zhotoviteľa a povinnosti objednávateľa k úhrade ceny diela zveruje ustanovenie §548 ods. 1 Obchodného zákonníka v prvom rade v zmluve. Až potom,

ak nevyplýva zo zmluvy alebo Obchodného zákonníka niečo iné, vzniká nárok na cenu vykonaním diela. Obchodný zákonník tak umožňuje stranám zmluvy o dielo dohodnúť okamih vzniku práva na zaplatenie ceny nielen iba vo väzbe na vykonanie diela, ale napríklad vo väzbe na odovzdanie predmetu diela. II. Na rozdiel od vykonania diela, ktoré zahŕňa jeho riadne ukončenie a odovzdanie objednávateľovi v mieste určenom §544 Obchodného zákonníka, iba odovzdanie predmetu diela v sebe nezahŕňa jeho riadne ukončenie, t.j. k vzniku nároku na zaplatenie ceny vo väzbe na odovzdanie predmetu diela nie je podstatné, či bolo dielo riadne (bez väd) ukončené.“

Zmluvné strany si podľa platnej právnej úpravy musia poskytnúť všetky informácie ktoré majú, mohli by mať alebo mali by mať a ktoré súvisia s poskytovaním služieb, predajom tovaru či s uzatváraním zmlúv. Týmto je zabezpečený právny záväzok a platnosť právneho aktu. Pri pohľade do právnej teórie v zahraničí rozoznávame Spolkovú republiku Nemecko ako štát, ktorý v svojej právnej úprave venuje mimoriadnu alebo aspoň odlišnú právnu pozornosť informačnej povinnosti. Ich právna úprava tak dokonca chráni aj spotrebiteľa tovaru alebo príjemcu služby na čo v nemeckom jazyku existuje právny pojem „*beratungspflicht*“. Tento právny pojem v preklade právneho poriadku znamená, že predávajúci má povinnosť poskytnúť také poradenstvo svojmu budúcemu zákazníkovi, aby bolo zákazníkovi bezpochyby jasné čo ide nakupovať a za akých podmienok. Týmto sa tak chráni objednávateľ riešenia pred nákupom takéhoto tovaru alebo pred poskytnutím služby, ktorý/ktorá ohrozuje podľa Marlyho (2009) uzavretie platnej právnej zmluvy. Právnym sporom týkajúcim sa daného problému v zahraničnej judikatúre je rozsudok vo veci OGH Wien, 5Ob111/12b. Toto rozhodnutie je zaujímavé najmä faktom, že súd potvrdil správnosť právneho aktu odstúpenia od zmluvy zo strany objednávateľa, ktorý si objednal u dodávateľa informačný systém. Nakoľko sa objednávateľ informačného systému v svojej podnikateľskej činnosti nevenoval informačným technológiám ale zdravotníckym riešeniam, nevedel presne definovať odborné technické špecifikácie, aké mu mal podľa rozhodnutia súdu poskytnúť dodávateľ riešenia. Súd konštatoval, že je v záujme podnikateľa si získať zákazníka a poskytnúť mu riešenie presne podľa potreby.

Rozhodnutie medzi riešením sporu súdnou inštitúciou alebo pomocou inštitucionálneho prípadne neinštitucionálneho rozhodcovského konania, či mediácie², nie je postavené na ľubovôli riešiteľov sporov. Na to, aby sa právny problém dostal na riešenie

² Mediácia sa niekedy mylí s konciliáciou, kde sa pri mediácii očakáva od mediátora vyjadrovanie svojich názorov a odporúčaní, no pri konciliácii je dôležité priviesť zmluvné strany sporu „*k jednému stolu*“

pred rozhodcovský súd je potrebné podľa Maisnera (2013) písomne uzavrieť rozhodcovskú zmluvu s takýmto zriadením. Pri situácii, že rozhodnutie musí vydať len sudcovská inštitúcia (okresný alebo krajský súd) riadi sa podanie na tento orgán §42 odsekom 1 a 3 (najmä) Občianskeho súdneho poriadku, Zákona č. 99/1963 Z. z. (Zákon č. 99/1963 Z.z. Občiansky súdny poriadok 1963), kde je stanovené:

(1), Podanie možno urobiť písomne, ústne do zápisnice, elektronickými prostriedkami alebo telefaxom. Podanie obsahujúce návrh vo veci samej alebo návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré bolo urobené elektronickými prostriedkami, treba doplniť písomne alebo ústne do zápisnice najneskôr do troch dní; podanie, ktoré bolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom, doplniť netreba. Podanie urobené telefaxom treba doplniť najneskôr do troch dní predložením jeho originálu. Na podania, ktoré neboli v tejto lehote doplnené, sa neprihliada.“

Za prakticky nedostatočné podanie sa považuje aj podanie používajúce informačno-technickú terminológiu, pretože podanie študuje sudca a nemusí ovládať zvyklosti v oblasti informačných technológií. Preto je firmám podávajúcim žalobu všeobecne odporúčané doložiť každé podanie zmluvami a doložkami vysvetľujúcimi takéto zvyklosti. Žalobcovia ak sú ním obchodné firmy podnikajúce v IT oblasti, by si mali najmä podľa Rabana (2004) a Maisnera (2013) vyberať takých právnych zástupcov o ktorých kvalite poukazujú skutočnosti, akými sú efektivita a priamy prístup v podaniach bez zbytočných, neprimeraných a tiež prehnaných písomných a ústnych prejavov. Zvyčajne platí, že dôkazy musia predložiť žalovaní na svoju obhajobu a žalobca na potvrdenie svojej žaloby ale dôkazy môže vykonávať a zisťovať tiež súd, dokonca sudca mimo súdneho pojednávania. To, aké dôkazné prostriedky Občiansky súdny poriadok pozná, hovorí jeho §125 OSP (Zákon č. 185/2015 Z.z. Občiansky súdny poriadok 1963):

„Za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.“

3.3. Ochrana citlivých informácií firiem ako predmet autorskoprávnej ochrany

Prijaté právne predpisy sa neraz chronologicky dotýkali úpravy ochrany obchodného tajomstva do takej miery, že samotné pomenovanie obchodného tajomstva bolo nahradené hospodárskym tajomstvom (v období rokov 1948 až 1990). Túto zámenu pojmov datujeme do obdobia, keď sa dôležitosť ochrany hospodárskeho tajomstva neprikladala v miere akú poznáme v dnešnej modernej spoločnosti. V súčasnosti je obchodné tajomstvo predmetom inkorporácie v obchodnom zákonníku a to už od roku 1990, upravené v dieli 5., §17 až §20, z ktorých môžeme čerpať definíciu obchodného tajomstva podľa §17 (Zákon č. 513/1991 Z.z. Obchodný zákonník 1991):

„predmetom práv patriacich k podniku je aj obchodné tajomstvo. Obchodné tajomstvo tvoria všetky skutočnosti obchodnej, výrobnjej alebo technickej povahy súvisiace s podnikom, ktoré majú skutočnú alebo aspoň potenciálnu materiálnu alebo nemateriálnu hodnotu, nie sú v príslušných obchodných kruhoch bežne dostupné, majú byť podľa vôľe podnikateľa utajené a podnikateľ zodpovedajúcim spôsobom ich utajenie zabezpečuje“

kde zákonodarcov prijímajúcich daný právny predpis inšpirovala najmä americká podoba právnej klasifikácie dôverných informácií („*trade secret*“). Americká podoba právnej úpravy je sčasti podobná vymedzovaniu pojmov (súvisiacich s obchodným tajomstvom) s mnohými inými vyspelými krajinami a ich judikatúrami. Dôverné informácie a ich definíciu v právnych normách USA (ktorá má taktiež iné právne základy a iný systém práva aký badáme v kontinentálnej Európe) podmieňujú namiesto našej právnej úpravy dva odseky a) a b) §1 (4) Uniform Trade Secrets Act, prijatého v roku 1985, ktorého názov môžeme voľne preložiť ako „*Jednotný zákon o obchodnom tajomstve*“, ktorý definuje dané tajomstvo ako:

„informácie vrátane vzorcov, vzorov, kompilácií, programového vybavenia, metodík, techník alebo procesov, a to ak:

za účasti dvoch spomínaných podmienok v zákone

„a) majú nezávislú ekonomickú hodnotu, skutočnú alebo potenciálnu, nie sú všeobecne známe a nie sú bežne zistiteľné pomocou primeraných prostriedkov inými osobami, ktoré ich nadobudnutím môžu získať určitú ekonomickú hodnotu a

b) sú utajované úsilím, ktoré je za daných okolností primerané“.

Je veľmi dobré, že obchodný zákonník platný na území Slovenskej republiky a teda kontinentálneho územia, nerozlišuje medzi výrobným alebo technickým charakterom tajomstva (v rámci vyjadrenia zákona sa používa slovné spojenie „*všetky skutočnosti*“). Je to najmä v záujme ochrany subjektov práva. Ak by to bolo opakom, domáhať sa svojej ochrany by sa mohli dané subjekty len v prípade vzájomnej klasifikácie porušenia predpisu jednou z charakteristík a to za splnenia všetkých ostatných podmienok ktoré klasifikuje zákon. Pri spomínaní ochrany v hospodárskej súťaži je dôkazné bremeno na strane žalobcu. Ak si IT firma chráni svoje dôverné informácie a obchodné tajomstvo musí preukázať, že dané tajomstvo súvisí s jeho podnikom. Predstavme prípad na ktorom môžeme ilustrovať ochranu podľa §17 Zákona č. 513/1991 Z. z. Obchodného zákonníka. Prvý prípad by sa týkal dvoch podnikateľov ktorých prevádzkarne bezprostredne susedia. Prvý podnikateľ by vyvíjal softvér na objednávku a druhý podnikateľ by predával bazény. Ak by sa prvý podnikateľ dozvedel, že jeho susedovi sa naskytuje obchodná príležitosť v dôsledku výstavby nových hotelov v Bratislavskom kraji, nemohol by si prvý podnikateľ nárokovať podľa §17 vlastníctvo obchodného tajomstva, hoci má takú informáciu. Je to preto, že nesúvisí s podnikom prvého podnikateľa tak, ako hovorí zákon: „*Obchodné tajomstvo tvoria všetky skutočnosti obchodnej, výrobnjej alebo technickej povahy súvisiace s podnikom*“. Dôverné informácie upravuje právny predpis obchodný zákonník, ktorý sa venuje dôverným informáciám podnikateľa v svojom §271, odsekoch 1) a 2), kde hovorí zákonodarca nasledovne:

(1) „Ak si strany pri rokovaní o uzavretí zmluvy navzájom poskytnú informácie označené ako dôverné, nesmie strana, ktorej sa tieto informácie poskytnú, prezradiť ich tretej osobe a ani ich použiť v rozpore s ich účelom pre svoje potreby, a to bez ohľadu na to, či dôjde k uzavretiu zmluvy, alebo nie. Kto poruší túto povinnosť, je povinný na náhradu škody, obdobne podľa ustanovení §373 a nasl.“

kde dané ustanovenie zákona primerane upravuje predzmluvné konanie a to v prípade, že zmluvné strany medzi sebou pri rokovaní, predajú služby alebo produktu neuzavrú tzv.

„*Non-disclosure Agreement*“. NDA dohoda sa používa v prípade, ak sa zmluvné strany pri kontakte spôsobom hospodárskou realizáciou zmluvných strán dozvedajú citlivé informácie o druhej zmluvnej strane.

3.4. Softvér a vyčerpanie autorských práv pri jeho predaji

Predajom vytvoreného diela zväčša spoluautormi (zamestnancami IT firmy) dochádza k uzavieraniu licenčnej a kúpnej zmluvy. V záujme riadneho predaja krabicového softvéru je nutné pochopiť, že zatiaľčo kúpna zmluva a hlavne predmet tejto zmluvy vymedzuje predaj dátového nosiča, licenčná zmluva sa poskytuje z dôvodu poskytnutia práv na užívanie softvéru, distribuovaného na nosiči informácií ako rozmnoženiny podľa §21, odsekov 1 a 2 AZ. Týkajúc sa rád a vymedzenia autorskoprávnej ochrany predaja krabicového softvéru badáme súvisiac s činnosťou európskej súdnej inštitúcie ako Európskeho súdneho dvora rozhodnutia, z ktorých sa najskôr začalo uvažovať o zavedení princípu vyčerpania autorských práv. Zo súčasnej právnej ochrany autorských diel je veľmi dôležitý inštitút vyčerpania autorského práva a to hlavne v záujme minimálneho obmedzovania prenájmu, vypožičania a predaja krabicového softvéru. Tak, ako bolo v tejto práci odôvodnené autori programujú softvér, zatiaľčo majetkové práva v záujme ochrany investícií firiem vykonávajú práve tieto firmy. Znamená že od doby, kedy sa predá aspoň jedna rozmnoženina autorského diela teda počítačového programu, je neprístočné, aby sa pre obmedzovanie obchodovania s týmto dielom poskytoval súhlas autora na každé poskytnutie takéhoto diela, okrem jeho vypožičania a prenájmu.

Vzhľadom na dokázanie právnych tvrdení, autori viacerých prác poukazujú hlavne na účinky článku 4., odstavca 2, Smernice 91/250/EHS o právnej ochrane počítačových programov, z ktorého po náležitom preklade vyberám odsek:

„prvý predaj rozmnoženiny počítačového programu v Spoločenstve uskutočnený nositeľom práv alebo inak s jeho súhlasom, je vyčerpaním práva na rozširovanie takejto rozmnoženiny v rámci územia Spoločenstva a to s výnimkou práva na kontrolu ďalšieho prenájmu počítačového programu alebo jeho ďalších rozmnoženín“.

Pod pojmom spoločenstva sa rozumie Európske hospodárske spoločenstvo. Za určitý spôsob právneho nedostatku ale aj právnej vychytávky vzniknutej z dôvodu dodržiavania

uvedenej smernice, môžeme považovať rozhodnutie Najvyššieho súdu Spolkovej republiky Nemecko ako Spolkového súdneho dvora. Najvyšší súd v rozsudku pod spisovou značkou I ZR 244/97 chránil predajcu krabicového softvéru aj v tom prípade (a to na základe vyčerpania autorského práva), že nakupoval softvér za nižšiu cenu, aj keď bol súčasťou hardvéru od spoločnosti Microsoft.

Záver

V súčasnosti už s odstupom veku môžeme povedať, že pre budúcnosť realizácie autorskoprávnej ochrany softvéru v praxi boli milníkom 80. roky a to najmä v USA, zatiaľčo sa táto problematika na území Európskej únie začala rozoberať pomerne nedávno. Zdrojovému kódu programu sa tak v USA dostala do určitej miery ochrana zásluhou kongresu, na území EÚ sa nezriedka však právom užitia autorských diel zaoberal Európsky súdny dvor, či súdne inštancie domovských krajín IT firiem.

Cieľom záverečnej bakalárskej práce je analýza legislatívnych aspektov vývoja a predaja softvéru subjektami na území Slovenskej republiky, komparácia právneho stavu v SR s právnym stavom európskeho kontinentálneho systému práva, poukázanie na vybrané problémy a prezentácia príkladov rozhodnutí európskych súdnych inštitúcií v danej problematike. Ide tiež o zmapovanie prípadných nejasností v chápaní autorského zákona a snahu napomôcť vyvarovať sa bežných chýb zmluvných strán pri aplikácii a analýze noriem na zabezpečenie ochrany duševného vlastníctva pri priebehu vývoja a predaja softvéru na trhu.

Autor práce sa domnieva, že požadovaný a nevyhnutný cieľ práce je splnený a rieši v súčasnosti nedostatočné povedomie v spoločnosti o legislatívnych aspektoch vývoja a predaja jedného z najpoužívanejších prvkov modernej práce, softvéru. Potrebnosť predkladanej práce potvrdzuje tak množstvo chýb a neznalosti vyskytujúce sa v spoločnosti pri riešení sčasti bežných problémov pri vývoji a predaji softvéru rôznymi typmi subjektov.

Autor práce sa zameriaval na analýzu a na použitie iných súvisiacich vedeckých metód použitých pri špecifikácii a vysvetlení legislatívnych aspektov používaných v právnej spoločnosti pri vývoji a predaji softvéru. Použitá dedukcia mala teda reflektovať zvláštnosti v chápaní a v uplatňovaní v analyzovanom právnom systéme a to v podobe rôznych výsledkov rozhodnutí legislatívnych inštitúcií, ktoré sa javia ako súčasť podporného cieľa poskytnutia platných výsledkov práce.

Zoznam bibliografických odkazov

- Šavelka, J., 2012. *Autorskoprávni ochrana funkcionality softwaru*. Rigorózna práca. Brno.
- Horváth, E. & Andrášiová, A., 2016. *Civilný sporový poriadok*, Bratislava, Slovenská republika: Wolters Kluwer. Komentár, rekodifikácia
- Kráľovičová, P., 2015. *Zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok*, Bratislava, Slovenská republika: Wolters Kluwer.
- Dohovor o udeľovaní európskych patentov (Európsky patentový dohovor) vrátane ostatných súčastí z 29. novembra 2000
- Baláž, P., 2010. *Medzinárodne podnikanie - na vlne globalizujúcej sa ekonomiky*, Bratislava, Slovenská republika: Sprint dva.
- Baláž, P., 2001. *Medzinárodné podnikanie*, Bratislava, Slovenská republika: Sprint vfra.
- Ficová, S. & Števček, M., 2010. *Občianske súdne konanie*, Praha, Česká republika: C.H. Beck.
- Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov 1963
- Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov 1964
- Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov 1991
- Švidroň, J., Návrat, M. & A, Š., 2009. *Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva*, Bratislava, Slovenská republika: VEDA.
- Gregušová, D., 1999. *Počítačový program a právo*, Bratislava, Slovenská republika: Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK.
- Dulaková, D. & Smyčková, R., 2011. *Praktikum z občianskeho práva, z rodinného práva a z práva duševného vlastníctva*, Praha, Česká republika: C.H. Beck.
- Proposal for the European Commission and of the European Parliament on the Patentability of the Computer-Implemented Inventions
- Mariana Matulková, 2016. Poradca. *Poradca*.

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/24/ES z 23. apríla 2009 o právnej ochrane počítačových programov 2009
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/116/ES z 12. decembra 2006 o lehote ochrany autorského práva a niektorých súvisiacich práv 2006
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/115/ES z 12. decembra 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva 2006
- Smernica EP a Rady 2006/116/ES z 12. decembra 2006 o dobe ochrany autorského práva a niektorých súvisiacich práv (kodifikované znenie smernice 93/98/EHS) 2006
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva 2004
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti 2001
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/9/ES z 11. marca 1996 o právnej ochrane databáz 1996
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 92/100/EHS z 19. novembra 1992 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva 1992
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 11. marca 1996 o právnej ochrane databáz 1996
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti 2001
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 91/250/EHS zo 14. mája 1991 o právnej ochrane počítačových programov 1991
- Otevřel, P. & Jansa, L., 2014. *Softwarové právo: Praktický průvodce právní problematikou v IT*, Brno, Česká republika: Computer Press.
- Procházka, R. & Káčer, M., 2013. *Teória práva*, Bratislava, Slovenská republika: C.H. Beck.
- Zákon č. 244/2002 Zb. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov 2002
- Zákon č. 89/2012 Z. z. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov 2012
- Zákon č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov 2001

- Zákon č. 218/1996 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov 1996
- Zmluva Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) o autorskom práve z 20. decembra 1996
- Zákon č. 445/2006 Národnej rady Slovenskej republiky o mene a priezvisku: verzia s účinnosťou od 1. februára 2006
- Zákon č. 460/1992 Zb.z. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov z 1. septembra 1992
- Zákon č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 218/1996 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov 1996
- Holub, D. & Sabo, M., 2010. *Základy práva pre ekonómov*, Bratislava, Slovenská republika: Wolters Kluwer.
- Zákon č. 185/2015 Z.z. Autorský zákon v znení č. 125/2016 Z.z. 2015
- Lukáčka, P., Dufalová, L. & Lenhartová, K., 2016. *Zodpovednosť za vady diela*, Bratislava, Slovenská republika: Wolters Kluwer.
- Maisner, M., 2013. *Základy práva informačných technológií*, Bratislava, Slovenská republika: Wolters Kluwer.
- Laziková, J., 2012. *Základy práva duševného vlastníctva*, Bratislava, Slovenská republika: Wolters Kluwer.